

klageprocessen normalt indrettes, og den Omstændighed, at der ofte enten forud vil foreligge eller under Bevisførelsen for den dømmende Ret vil fremkomme en fuldstændig og troværdig Tilslaaelse, kan kun saa Betydning til at lette i større eller mindre Udsvækning nogle af de Byrder, som den normale Ordning fører med sig, men som under denne Forudsætning ikke ere nødvendige, et Hensyn, der ogsaa paa forskjellig Maade er taget i Betragtning i Udkastet, se saaledes § 8, § 260 og § 324.

Efter det Anførte vil det indses, at ved Forslag om en Reform af Strafferetspleien er det vigtigste og for den hele Reforms Rækkevidde ogsaa med Hensyn til Mundtlighedens Gjennemførelse afgjørende Spørgsmaal det, om det inkvisitoriske Princip skal bibeholdes, eller om Straffeprocessen skal bygges paa Anklagegrundlægningen. Kommissionens overvegende Flertal har været entigt i, at det sidste bør være Tilfældet, og den har herved ikke blot fulgt det Spor, som den hele europæiske Reformbevægelse paa dette Omraade anviser, og som ligeledes har været fulgt af de ældre Udkast, men den maa ogsaa erkendes derved at have om ikke Grundlovens udtrykkelige Forskrift saa dog dens Forudsætninger for sig. Thi om end Grundlovens § 74 ikke nævner Anklageprincipets Gjennemførelse som et Formaal for Reformen, er det dog dels vist, at ingen af de tre Fordringer, den opstiller — Mundtlighed, Offentlighed og Rævnings Medvirkning — kunne saa den Betydning, som er tilfaldet, i en Proces, der vedbliver at være inkvisitorisk, dels have forskjellige andre Bestemmelser i Grundloven anvist Veien, saaledes ikke blot § 71, der drager en formel Konsekvens, men ogsaa §§ 80 og 81 i Forbindelse med den midlertidige Bestemmelse § 4. De retlige Garantier, der i disse sidste gives den Sigtede, ere hentede fra Anklageprocessen, og kun i en saadan kunne de saa deres fulde Betydning.

For samtlige de omtalte Grundlovsbestemmelser ligger jo nemlig den Tanke til Grund, at Straffeprocessen skal indrettes saaledes, at den samtidig med at værne om Samfundets Sikkerhed og Straffelovens Haandhævelse skal respektere visse Grændser, som ere den Sigtedes Ret og skulle tjene til hans Betyggelse mod den hensynsløse Udøvelse af den offentlige Magt, selv hvor det sker for et berettiget Meneds Skyld. Men paa dette Synspunkt hviler netop Anklageprocessen, idet den gjør Adskillelse mellem Dommer, Anklager og Forsvarer, idet den bringer Dommerens Hverv i en Straffesag indenfor de Grændser, som flyde af det rene Dommerbegreb, og paalægger ikke ham, men Parterne eller deres Repræsentanter i første Række at være virksomme for Fremkaffelse af Anklage- og Forsvarsmaterialet, idet den derved anerkjender ogsaa den Sigtede som Part, der maa have en Parts nødvendige Rettigheder, og idet den derfor bl. A. særlig erkjender, at et Forhør, som hviler paa den Tanke, at den Sigtede maa kunne tvinges til at give Oplysninger, ikke bør finde Sted. Inkvisitionsprocessen derimod, hvor Virksomheden i Sagen er samlet paa Dommerens Haand, der gjør Straffesagen ikke til en Retstrætte mellem Parter for en Dommer, men til en Underjøgelse af en Dommer mod en Sigtet, kan i den Sigtede ikke se andet end en Udsøkningsgjensstand for Dommeren; den kan ikke ud fra sit eget Princip anerkjende Grændser for Dommerens Ret til at øje af denne Oplysningssilde, og sættes saadanne Grændser af udenfor liggende Hensyn, ville de ikke let saa den fulde Betydning, fordi de staa i en indre Strid med den Opgave, som er sat Dommeren, der vil have og føle Ansvaret for ikke at have slydsgjort denne, naar han drager Grændsen for sin Udsøkningsvirksomhed for snæver. Det kan derfor aldeles ikke undre, at f. Ex. Grundlovens § 80 i alle de Punkter, der ikke have en aldeles bestemt Karakter, ikke i nogen betydelig Grad har kunnet indvirke paa Varetægtsfængslets Benyttelse i den nugsældende Straffeprocess.

Idet det foreliggende Straffeprocessudkast har optaget Anklageprincippet som Grundlaget, er det altsaa ikke slaaet ind paa en ny Baane, men det har fulgt Grundlovens og de tidligere Udkasts Anvisning. Derimod bør det fremhæves som den anden Hovedbetændomhelighed ved dette Udkast i Modsetning til de tidligere, at det i større Fylde og med større